

**Bruxelles, 27 iunie 2025
(OR. en)**

11010/25

**ACP 63
PTOM 10
GROENLAND 1
FIN 791
RELEX 884**

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	27 iunie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 334 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU privind punerea în aplicare a asistenței financiare furnizate țărilor și teritoriilor de peste mări în temeiul Deciziei privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda, și al celui de al 11-lea Fond european de dezvoltare în anul 2024

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 334 final.

Anexă: COM(2025) 334 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 27.6.2025
COM(2025) 334 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU

**privind punerea în aplicare a asistenței financiare furnizate țărilor și teritoriilor de peste
mări în temeiul Deciziei privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda, și al celui de
al 11-lea Fond european de dezvoltare în anul 2024**

**Raport privind punerea în aplicare a asistenței financiare furnizate
țărilor și teritoriilor de peste mări în temeiul
Deciziei privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda, și
al celui de al 11-lea Fond european de dezvoltare în anul 2024**

Introducere

Anul 2024 reprezintă cel de al patrulea an de punere în aplicare din perioada de finanțare de șapte ani (1 ianuarie 2021 – 31 decembrie 2027) în relațiile dintre Uniunea Europeană (UE) și cele 13 țări și teritorii de peste mări (TTPM), ca urmare a adoptării Deciziei din octombrie 2021 privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda (DOAG)¹.

Parteneriatul dintre TTPM și UE se bazează pe partea IV din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) și pe DOAG, adoptată în temeiul articolului 203 din TFUE. Conform articolului 1 din DOAG, scopul deciziei este de a sprijini dezvoltarea durabilă a TTPM și de a promova valorile Uniunii în întreaga lume.

DOAG „combină” două instrumente anterioare – Decizia anterioară de asociere peste mări² (OAD) sprijinită de Fondul european de dezvoltare (FED), și Decizia privind Groenlanda³ finanțată din bugetul UE – într-un singur instrument cu aceeași sursă de finanțare (bugetul UE), aplicabil în prezent tuturor TTPM.

Noua decizie oferă baza pentru programarea cooperării cu TTPM în perioada 2021-2027, care este însoțită de un dialog politic și în materie de politici aprofundat. Pentru această perioadă, se alocă pentru DOAG 500 de milioane EUR.

Pentru a răspunde nevoilor și provocărilor specifice ale TTPM, cooperarea în perioada 2021-2027 se axează pe desfășurarea unor acțiuni de interes comun pentru TTPM și pentru UE. Pe baza programelor indicative multianuale (PIM), domeniile prioritare de cooperare în temeiul DOAG sunt, în special, tranziția verde, digitalizarea, locurile de muncă și creșterea economică, precum și dezvoltarea umană, în conformitate cu strategia Global Gateway a UE. Toate cele 16 PIM – 12 PIM teritoriale plus PIM regional pentru TAAF⁴, 2 PIM regionale pentru zona Caraibilor și regiunea Pacificului și 1 PIM intraregional – sunt în vigoare de la sfârșitul anului 2023, iar celelalte acțiuni, în special în ceea ce privește pachetul intraregional, vor fi adoptate înainte de sfârșitul perioadei de programare⁵.

Pe parcursul anului 2024, s-a continuat punerea în aplicare a unei serii de acțiuni finanțate din cel de al 11-lea Fond european de dezvoltare, în temeiul OAD anterioare.

¹ Decizia (UE) 2021/1764 a Consiliului din 5 octombrie 2021 privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană, inclusiv relațiile dintre Uniunea Europeană, pe de o parte, și Groenlanda și Regatul Danemarcei, pe de altă parte (Decizia privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda).

² Decizia 2013/755/UE a Consiliului privind asocierea țărilor și teritoriilor de peste mări la Uniunea Europeană.

³ Decizia 2014/137/UE a Consiliului privind relațiile dintre Uniunea Europeană, pe de o parte, și Groenlanda și Regatul Danemarcei, pe de altă parte.

⁴ Terres australes et antarctiques françaises/Teritoriile Australe și Antarctice Franceze.

⁵ Mai multe informații despre TTPM și despre PIM adoptate sunt disponibile pe pagina privind: [țările și teritoriile de peste mări - Comisia Europeană \(europa.eu\)](https://europa.eu/ro/taar).

În consecință, prezentul raport vizează activitățile și sprijinul acordat în temeiul celor două decizii în 2024:

- **partea I** a prezentului raport evidențiază progresele înregistrate în 2024 în temeiul OAD anterioare și finanțate în cadrul celui de al 11-lea FED;
- **partea a II-a** evidențiază progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a Deciziei privind asocierea peste mări, inclusiv Groenlanda (DOAG), în conformitate cu articolul 86;
- **partea a III-a** subliniază progresele înregistrate în dialogurile dintre UE și TTPM în 2024;
- **partea a IV-a** oferă o imagine de ansamblu a etapelor următoare care se vor desfășura în și după 2025;
- **anexa** conține detalii privind asistența financiară acordată TTPM în 2024.

I. COOPERAREA ÎN CADRUL CELUI DE AL 11-LEA FED PENTRU TTPM ÎN 2024

Resursele financiare din cadrul celui de al 11-lea FED pentru TTPM (Decizia anterioară de asociere peste mări: OAD)

Resursele din cadrul celui de al 11-lea FED disponibile pentru TTPM în perioada 2014-2020 au fost alocate după cum urmează, în conformitate cu anexa 2 la Decizia anterioară de asociere peste mări (OAD):

- 229,5 milioane EUR pentru cooperarea teritorială (bilaterală);
- 100 de milioane EUR pentru cooperarea regională și „pentru toate TTPM”;
- 21,5 milioane EUR pentru finanțarea ajutorului umanitar și de urgență;
- 5 milioane EUR pentru finanțarea subvențiilor la dobândă și a asistenței tehnice legate de Facilitatea de investiții a TTPM;
- 8,5 milioane EUR pentru studii și asistență tehnică.

În cadrul celui de al 11-lea FED, 16 TTPM erau eligibile pentru o alocare teritorială. Pe lângă cele trei programe regionale, un program tematic unic „pentru toate TTPM” (*Green Overseas*, în desfășurare) încurajează cooperarea între TTPM.

Fostele TTPM ale Regatului Unit sunt în continuare eligibile pentru fondurile FED și beneficiază de acestea până la încheierea tuturor programelor în desfășurare.

Situația în 2024

a) Cooperarea teritorială

• Zona Caraibilor

Aruba a încheiat punerea în aplicare a programului său privind învățământul superior prin derularea programei de învățământ universitar pentru științe, tehnologie, inginerie și matematică (STIM) și prin finalizarea lucrărilor de infrastructură pentru construirea noii facultăți și a noilor laboratoare, care au fost inaugurate în mai 2024.

În **Bonaire**, programul de sprijin bugetar pentru tineret s-a încheiat odată cu adoptarea politicii de tineret, iar ultimele plăți au fost efectuate în decembrie 2024. Datorită

programului, 68 % dintre lucrătorii de tineret au obținut calificările necesare (învățământ profesional secundar avansat).

În **Sint Maarten**, activitatea cu privire la dosarele de licitație pentru punerea în aplicare a unei acțiuni în sectorul apei și al salubrității s-a dovedit a fi o sarcină dificilă. Prin urmare, prin intermediul unui acord de contribuție cu UNOPS în calitate de operator evaluat pe baza pilonilor, s-a semnat o clauză suplimentară la decizie înainte de sfârșitul anului 2024 pentru a permite o modificare a modalității de punere în aplicare. Lucrările ar trebui să înceapă în 2025.

În **Curaçao**, în cadrul programului de consolidare a rezilienței insulei, au continuat lucrările pregătitoare în legătură cu dosarul de licitație. Se preconizează că la începutul anului 2025 se va semna contractul.

- **Regiunea Pacificului**

Pentru **Wallis și Futuna**, Comisia a validat rezultatele unui studiu de fezabilitate la începutul anului 2024, care prezenta o soluție tehnică alternativă pentru construirea cheiului Leava pe Futuna. Pe această bază, perioada de punere în aplicare a acordului de finanțare pentru acest teritoriu a fost prelungită cu douăzeci și patru de luni, până în august 2026. Proiectul este pus în aplicare direct de teritoriu, în colaborare cu autoritățile franceze.

- b) Cooperarea regională**

- **Oceanul Pacific**

În regiunea Pacificului, programul de cooperare regională PROTEGE (Proiectul regional pentru gestionarea durabilă a ecosistemelor din teritoriile Pacificului, cu un buget de 36 de milioane EUR), care se axa pe combaterea schimbărilor climatice și a degradării ecosistemelor, s-a încheiat. Programul a promovat cu succes dezvoltarea economică durabilă și rezilientă la schimbările climatice (punând accentul pe consolidarea biodiversității și a resurselor naturale regenerabile), precum și pe bunele practici agricole și de pescuit în rândul TTPM din Pacific.

- **Zona Caraibilor**

În zona Caraibilor, programul „RESEMBID” (Reziliență, energie durabilă și biodiversitate marină, cu un buget 42,67 milioane EUR, din care 2,67 milioane EUR din pachetul financiar B ca sprijin în contextul COVID-19) se axează pe consolidarea rezilienței, pe energia durabilă și pe biodiversitatea marină. Datorită RESEMBID, TTPM și-au consolidat capacitățile de gestionare a crizelor și a dezastrelor, au pus în aplicare cu succes măsuri de eficiență energetică și de economisire a energiei și, de asemenea, și-au întărit capacitățile legislative și instituționale de gestionare a biodiversității marine. În 2024, punerea în aplicare a continuat într-un ritm accelerat, prin 47 de proiecte de granturi care acoperă toate cele 12 teritorii beneficiare (la finalul anului 2024, 40 de proiecte erau în curs de implementare și 7 proiecte se încheiaseră). Se estimează că punerea în aplicare a programului va fi finalizată în octombrie 2025.

- **Oceanul Indian**

Programul RECI (Refacerea ecosistemelor insulelor din Oceanul Indian, cu un buget de 4 milioane EUR) a continuat în 2024 până la finalizarea sa, la 4 decembrie. Programul a înregistrat o serie de realizări importante, cum ar fi consolidarea biosecurității, desfășurarea de activități de refacere ecologică și eradicarea speciilor invazive pe anumite insule ale Teritoriilor Australe și Antarctice Franceze (TAAF). 70 % din populația mondială de albatroși cu nasul galben a beneficiat de protecție datorită programului. În ceea ce privește

comunicarea, printre realizările notabile se numără un film documentar, numeroase articole de presă și punerea în aplicare a activităților de schimb de cunoștințe.

- **Programul tematic Green Overseas – GO pentru toate TTPM**

Programul Green Overseas – GO, cu un buget de 17,8 milioane EUR, cuprinde atât TTPM ale UE, cât și TTPM britanice. Programul a început în 2019, iar punerea sa în aplicare se încheie la 31 decembrie 2025. Acesta se axează pe accelerarea tranziției energetice și pe promovarea rezilienței la schimbările climatice, inclusiv prin sprijinirea derulării de proiecte privind energia din surse regenerabile. În 2024, mecanismul GO bazat pe cerere (lansat la sfârșitul anului 2023) a demarat rapid, sprijinind mai multe TTPM în pregătirea unor proiecte de investiții în zonele menționate mai sus. Astfel, un număr total de 34 de proiecte individuale au fost selectate pentru diverse studii sau pentru asistență tehnică, sprijinindu-se astfel acțiuni legate în mod direct de politici climatice. Programul GO a declanșat, de asemenea, organizarea unui Forum privind finanțarea combaterii schimbărilor climatice, care a avut loc la Bruxelles în perioada 7-11 octombrie 2024. Forumul a reunit peste 120 de participanți din TTPM, care au discutat despre subiecte precum accesul la fonduri multilaterale și bilaterale, deblocarea finanțării private, crearea unui mediu favorabil și consolidarea rezilienței financiare. În acest cadru, forumul a oferit o perspectivă regională mai largă, ancorând TTPM ale UE în zonele lor geografice și în inițiativele relevante de cooperare ale UE în zona Caraibilor, în Oceanul Pacific, Oceanul Indian, Oceanul Atlantic și în regiunea arctică. Contribuțiile reprezentanților statelor membre ale UE (Danemarca, Franța și Țările de Jos) și ai Regatului Unit, precum și ale asociațiilor TTPM din UE și britanice (OCTA și UKOTA) au consolidat în continuare importanța evenimentului. Instituțiile de finanțare a dezvoltării (IFD), cum ar fi Agence Française de Développement (AFD), Banca Europeană de Investiții (BEI) și Banca Mondială – și agențiile relevante ale ONU – au participat alături de investitori comerciali.

- c) Asistență tehnică și sprijin instituțional**

Finanțată inițial (560 000 EUR) în cadrul Facilității de cooperare tehnică, Rețeaua pentru tineret a țărilor și teritoriilor de peste mări (OCT-YN) a fost lansată în 2022. Un prim grup de 25 de tineri (cu vârste cuprinse între 20 și 28 de ani) din 10 TTPM diferite a fost selectat pentru un parcurs de învățare de un an, cu scopul de a afla mai multe despre parteneriatul UE-TTPM și despre funcționarea instituțiilor europene și de a crea legături cu experții și factorii de decizie din UE și cu tineri din alte TTPM care împărtășesc aceeași viziune.

În 2024 s-a semnat o clauză suplimentară la contractul de punere în aplicare (în cadrul măsurilor de sprijin ale DOAG) pentru a permite suplimentarea bugetului și prelungirea programului OCT-YN până în iulie 2025. Al doilea grup și-a încheiat cu succes mandatul și a fost selectat un nou grup de 25 de tineri, cu membri din 13 TTPM.

În cadrul mandatului lor de un an, membrii OCT-YN (al treilea grup) au avut ocazia de a efectua o vizită de studiu de o săptămână la Bruxelles în noiembrie 2024, de a participa la diverse webinarii și reuniuni online, precum și de a participa la evenimente legate de TTPM și/sau de tineret care abordau subiecte de interes. În plus, unii foști participanți și membri ai OCT-YN au contribuit la Forumul TTPM-UE în februarie 2024 și la Forumul Green Overseas privind finanțarea combaterii schimbărilor climatice în octombrie 2024. Alți foști participanți și membri ai OCT-YN sunt implicați în amplificarea campaniei de comunicare UE-TTPM care este în derulare.

- d) Banca Europeană de Investiții (BEI)**

Cea de a 11-a Facilitate de investiții a TTPM (FED) (cu un buget de 48,5 milioane EUR) – gestionată de BEI în temeiul OAD anterioare din 2013 – a oferit finanțare pentru operațiuni în

TTPM. BEI a completat finanțarea facilității cu resurse proprii (de până la 100 de milioane EUR). Odată cu adoptarea DOAG, facilitatea a încetat să mai existe, iar activitățile sale s-au încheiat în 2020 și 2021. Restituirile nete cumulate provenite din Facilitatea pentru investiții a TTPM se adaugă sub formă de suplimentări anuale la fondul nealocat în temeiul DOAG. Se preconizează restituiri în valoare de aproximativ 35 de milioane EUR până în 2027, din care s-au primit aproximativ 21 de milioane EUR până la sfârșitul anului 2024.

TTPM sunt în prezent eligibile pentru Fondul InvestEU, care sprijină investițiile private și publice în patru domenii de politică: infrastructuri durabile; cercetare, inovare și digitalizare; întreprinderi mici și mijlocii și investiții sociale și competențe. Acest fond este pus în aplicare de instituții financiare internaționale și/sau naționale (cum ar fi BEI, InvestNL, BPI France și Banca Nordică de Investiții).

II. COOPERAREA ÎN TEMEIUL NOII DECIZII (DOAG) PRIVIND TTPM ÎN 2024

Resurse financiare în temeiul DOAG

Cele 500 de milioane EUR puse la dispoziția TTPM pentru perioada 2021-2027 sunt repartizate următoarelor alocări, pe baza anexei 1 la decizie:

- 164 de milioane EUR pentru alocările teritoriale (bilaterale) pentru TTPM, altele decât Groenlanda;
- 225 de milioane EUR pentru alocarea teritorială (bilaterală) pentru Groenlanda;
- 76 de milioane EUR pentru cooperarea regională, din care 15 milioane EUR pentru cooperarea intraregională a TTPM cu țările învecinate care nu sunt TTPM⁶;
- 22 de milioane EUR pentru studii și măsuri de asistență tehnică;
- 13 milioane EUR pentru un fond nealocat pentru circumstanțe neprevăzute, pentru nevoi noi sau provocări emergente și pentru noi inițiative și priorități internaționale⁷.

Fondurile nu se angajează după 31 decembrie 2027, cu excepția cazului în care Consiliul adoptă în unanimitate o decizie contrară, la propunerea Comisiei⁸.

Douăsprezece (din cele treisprezece) TTPM sunt eligibile pentru o alocare bilaterală în temeiul DOAG, stabilită în conformitate cu criteriile prevăzute în decizie. Teritoriile Australe și Antarctice Franceze (TAAF), singurele teritorii de peste mări nelocuite, sunt considerate a fi o regiune în scopul eligibilității pentru finanțare, în conformitate cu articolul 84 alineatul (1) din DOAG, beneficiind astfel de un program regional specific în locul unei alocări bilaterale.

Trei programe regionale pentru zona Caraibilor, regiunea Pacificului și, respectiv, Oceanul Indian urmăresc să încurajeze cooperarea între TTPM din aceeași regiune care se confruntă cu provocări și priorități similare. Acțiunile finanțate în cadrul alocărilor regionale sprijină

⁶ Groenlanda și Saint Pierre și Miquelon sunt eligibile numai pentru operațiuni intraregionale.

⁷ Restituirile nete cumulate provenite din Facilitatea de investiții a TTPM, care a fost gestionată de BEI și care s-a încheiat, se adaugă ca suplimentări anuale la fondul nealocat.

⁸ Restituirile neutilizate până la sfârșitul actualei perioade de programare vor fi considerate contribuții la următorul instrument financiar al TTPM.

elaborarea și punerea în aplicare a unor programe și proiecte regionale cuprinzătoare care abordează aceste provocări. O noutate majoră a DOAG este **pachetul intraregional**, care rezervă fonduri pentru a încuraja cooperarea dintre TTPM și statele învecinate din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP) și/sau alte țări terțe, precum și cu regiunile ultraperiferice ale UE.

Situația în 2024

a) Cooperarea teritorială

Un program de acțiune multianual a fost adoptat în noiembrie 2024: Turism durabil pentru Wallis și Futuna, cu un buget de 20,4 milioane EUR, aflat în deplină conformitate cu prioritățile Pactului verde, precum și cu agenda privind era digitală și agenda privind locurile de muncă și creșterea economică.

În cadrul acestei acțiuni, până la sfârșitul anului 2024 s-a mobilizat suma totală de 352,45 milioane EUR, adică > 70 % din pachetul total al DOAG în valoare de 500 de milioane EUR. Trebuie remarcat faptul că subiectele legate de Pactul verde se reflectă în 14 dintre cele 16 PIM adoptate. Acest lucru înseamnă că aproximativ 47 % din resursele totale ale DOAG au fost destinate cooperării în ceea ce privește Pactul verde (cum ar fi energia din surse regenerabile, biodiversitatea, reducerea riscurilor de dezastre, agricultura durabilă, gestionarea apelor uzate și creșterea verde).

În ceea ce privește punerea în aplicare în **regiunea Pacificului**, Polinezia Franceză a primit prima plată (tranșă fixă) în valoare de 6 milioane EUR pentru acțiunea sa privind gestionarea durabilă a apei. Datorită sprijinului acordat prin DOAG, numărul municipalităților care distribuie apă potabilă cetățenilor lor a crescut de la 9 la 12. Noua Caledonie a primit prima plată (tranșă fixă) în valoare de 6 milioane EUR pentru programul său de sprijin bugetar privind tranziția energetică. Ca răspuns la criza care a lovit Noua Caledonie în mai 2024, suma de 1 milion EUR s-a adăugat ca supliment la programul de sprijin bugetar existent. Plata va fi executată în 2025, împreună cu a doua tranșă anuală fixă de 6 milioane EUR (7 milioane EUR în total).

În **zona Caraibilor**, s-a semnat, în 2024, un acord de finanțare cu Bonaire privind gestionarea apei și salubritatea (4,6 milioane EUR). Sint-Eustatius a primit o primă plată (tranșă fixă) în valoare de 950 000 EUR pentru programul său privind agricultura durabilă, care include gestionarea apelor uzate și proiectul „Blue Circle” (Cercul Albastru), care vizează redirectionarea apei pluviale. Saint Barthélemy a obținut a doua plată (tranșă fixă) în valoare de 875 000 EUR pentru programul său de gestionare a riscurilor de dezastre, în cadrul căruia s-a desfășurat cu succes un proiect privind colectarea datelor geografice, precum și două sesiuni de formare pentru personalul responsabil cu gestionarea crizelor. În Saba, UE sprijină politica energetică pentru perioada 2020-2025, care vizează creșterea ponderii energiei din surse regenerabile la 60 %. Acest lucru se va realiza, printre altele, prin construirea unei infrastructuri suplimentare energetice din surse regenerabile (inclusiv a unui nou parc fotovoltaic). Toate studiile necesare pentru construirea parcului fotovoltaic erau finalizate la sfârșitul anului 2024. Lansarea procedurii de ofertare este prevăzută pentru 2025. În Aruba, programul de sprijin bugetar pentru e-guvernare în valoare de 14,2 milioane EUR a fost decis la sfârșitul anului 2023, iar acordul de finanțare a fost semnat în februarie 2024. Odată cu începerea punerii în aplicare, plata în valoare de 5,2 milioane EUR (prima tranșă) va fi efectuată în 2025.

Colaborarea cu **Saint Pierre și Miquelon** avansează la viteză de croazieră, odată cu punerea în aplicare a programului său de sprijin bugetar pentru turismul durabil. În anul 2024 s-a accelerat punerea în aplicare a numeroase politici sectoriale în domenii precum tranziția

verde, digitalizarea, turismul durabil și sprijinirea incluziunii sociale a tinerilor și a persoanelor cu handicap. S-a efectuat a doua plată, în valoare de 6,85 milioane EUR.

În **Groenlanda**, sprijinul bugetar al UE pentru educație prin programul educațional pentru perioada 2024-2025 se axează pe recalificare și perfecționare, pe îmbunătățirea programelor școlare pentru învățământul profesional și pe bunăstarea studenților, pe baza noii Strategii pentru educație a Groenlandei. Acordul de finanțare a fost semnat în iunie 2024, fiind urmat de plata primei tranșe fixe, în valoare de 26,25 milioane EUR. Punerea în aplicare se află în plină desfășurare.

În perioada 2021-2027, cooperarea dintre UE și Groenlanda a fost extinsă, pentru prima dată, dincolo de educație, prin dezvoltarea programului pentru creșterea verde axat pe energia durabilă, pe materiile prime critice, pe mediu, cercetare și turism. PIM, în valoare de 22,5 milioane EUR, a fost adoptat în 2023, iar execuția componentei de sprijin bugetar (15 milioane EUR) a fost inițiată în septembrie 2024. Se preconizează că fondurile rămase (7,5 milioane EUR) vor fi executate cu ajutorul partenerilor de implementare. În conformitate cu strategia Global Gateway a UE, se preconizează că programul de creștere verde va întări poziția UE în Groenlanda, facilitând avansarea în ceea ce privește tranziția verde. Acesta finanțează, de asemenea, punerea în aplicare a unui memorandum de înțelegere privind lanțurile valorice durabile ale materiilor prime, semnat cu Groenlanda în noiembrie 2023.

Relațiile UE-Groenlanda și dialogul în materie de politici în 2024

Anul 2024 a marcat o perioadă excepțională în relația UE-Groenlanda, în care parteneriatul nostru a atins noi culmi. Pe lângă extinderea cooperării noastre la domenii din cadrul programului pentru creșterea verde, mai multe obiective intermediare au demonstrat că UE este angajată în consolidarea parteneriatului nostru cu teritoriul. Câteva exemple în această privință sunt inaugurarea Biroului Comisiei Europene la Nuuk și aprobarea foii de parcurs în temeiul memorandumului de înțelegere existent de către președinta Comisiei, Von der Leyen, în timpul vizitei sale în Groenlanda din luna martie, precum și vizita comisarului Urpilainen în luna septembrie.

În 2024 avut loc trei dialoguri în materie de politici cu Groenlanda (în ianuarie, iunie și decembrie) – extinzând spectrul politic al angajamentului nostru la transformarea digitală și la conectivitate – care se adaugă la prima misiune de afaceri UE-Groenlanda de la Nuuk din perioada 30 septembrie – 4 octombrie. Această misiune a reunit peste 80 de participanți, inclusiv factori de decizie, reprezentanți ai guvernului, ai instituțiilor financiare ale UE (de exemplu, BEI), precum și ai întreprinderilor din UE și locale, și s-a axat pe inovare și investiții în materii prime durabile și în energie din surse regenerabile. Această misiune de afaceri – un element livrabil în cadrul foii de parcurs comune pentru punerea în aplicare a memorandumului de înțelegere privind lanțurile valorice durabile ale materiilor prime – a fost dovadă concretă a angajamentului UE de a aprofunda colaborarea cu Groenlanda și de a facilita investițiile din sectorul privat.

Biroul UE din Nuuk este pe deplin operațional. Acesta facilitează gestionarea sprijinului substanțial acordat de UE Groenlandei (225 de milioane EUR în cadrul pachetului bilateral al DOAG) și contribuie la aprofundarea parteneriatului nostru, inclusiv prin dialog în materie de politici. În plus, biroul furnizează informații și promovează investițiile private și publice ale UE în Groenlanda, în cooperare cu serviciile relevante ale Comisiei și cu alți parteneri, inclusiv Banca Europeană de Investiții, ținând cont de instrumentele financiare aplicabile ale UE și sprijinind punerea în aplicare a priorităților Global Gateway.

b) Cooperarea regională

În ceea ce privește pachetele financiare regionale, în noiembrie 2024 s-au aprobat două planuri de acțiune multianuale:

- Gestionarea durabilă a capitalului natural al TTPM din zona Caraibilor – 21 de milioane EUR
- Transformarea sistemelor alimentare din TTPM din Pacific în conformitate cu principiile economiei verzi și albastre – 36 de milioane EUR

Pentru ambele programe regionale, se preconizează că acordurile de finanțare corespunzătoare vor fi semnate în 2025, astfel încât punerea în aplicare să înceapă înainte de sfârșitul anului. Programele abordează prioritățile comune țărilor și teritoriilor de peste mări din zona Caraibilor și Pacific, cum ar fi securitatea alimentară și biodiversitatea. În conformitate cu Agenda de investiții „Global Gateway” UE-ALC, programul regional pentru zona Caraibilor a identificat lupta împotriva algelor sargassum drept una dintre principalele sale priorități și va încuraja colaborarea dintre sectorul public și cel privat pentru a transforma această provocare în oportunități economice.

Lucrările privind acțiunea regională pentru TAAF au continuat în 2024, iar acordul de punere în aplicare a MARIO [*Préservation de écosystèmes marins et gestion durable des Ressources naturelles du sud-ouest de l’Océan Indien (Conservarea ecosistemelor marine și gestionarea durabilă a resurselor naturale din sud-vestul Oceanului Indian, cu un buget de 4 milioane EUR)*] a fost semnat cu AFD în decembrie 2024. Acesta se axează pe conservarea biodiversității și a funcțiilor ecologice ale mediilor marine din TAAF și din sud-vestul Oceanului Indian.

În plus, DOAG rezervă resurse dedicate cooperării intraregionale pentru a consolida integrarea regională a TTPM în regiunile lor respective și pentru a aborda provocările globale – cum ar fi schimbările climatice, pierderea biodiversității și insecuritatea alimentară – precum și pentru a urmări dezvoltarea durabilă cu o conectivitate sporită. Un pachet financiar de 15 milioane EUR este prevăzut în acest scop, iar PIM corespunzător a fost adoptat în noiembrie 2023.

Schimburile cu TTPM din fiecare regiune cu privire la programarea acestor resurse au continuat în 2024, iar în 2025 ar trebui prezentate două acțiuni pentru TAAF și pentru Groenlanda. În ceea ce privește TAAF, proiectul GOPI (Gestionarea unguțelor și a animalelor de pradă introduse în TAAF și în parcul național Réunion) va aborda provocările legate de protecția biodiversității. Propunerea primită pentru Groenlanda urmărește să promoveze includerea durabilă a zonelor protejate – cum ar fi siturile UNESCO – în lista avantajelor pentru sectorul turismului prin crearea de microinfrastructuri. În ceea ce privește zona Caraibilor, TTPM au optat în mod colectiv pentru conectivitatea digitală (inclusiv cablurile submarine) și pentru securitatea cibernetică privind programul lor intraregional; de asemenea, au început lucrările la pregătirea unui studiu de fezabilitate care să acopere regiunea Caraibilor în sens larg și inițiativele conexe Global Gateway.

c) Asistență tehnică și sprijin instituțional

Anul 2024 a marcat continuarea mobilizării asistenței tehnice, în special pentru a sprijini autoritățile din TTPM în procesul de formulare a unor acțiuni noi pentru programele regionale din zona Caraibilor și a Oceanului Pacific și pentru programul teritorial din Wallis și Futuna. În urma unei solicitări din partea TTPM de promovare a participării sporite ale acestora la programele orizontale ale UE, cum ar fi Orizont Europa, BESTLIFE2030, ERASMUS +, Mecanismul pentru interconectarea Europei etc., Comisia a încheiat un contract cu un furnizor de servicii specializat. Experții vor elabora și vor desfășura sesiuni de formare specifice în cursul anului 2025.

În ceea ce privește comunicarea, la începutul anului 2024 s-a lansat campania de comunicare TTPM-UE cu eticheta „Partners in Change” (Parteneri pentru schimbare). Campania, desfășurată în principal prin intermediul platformelor de comunicare socială, vizează tinerii din TTPM, precum și factorii de decizie locali. Aceasta scoate în evidență impactul pozitiv al parteneriatului UE-TTPM și prezintă proiectele locale desfășurate în TTPM în cadrul strategiei Global Gateway. Primele campanii teritoriale de succes au avut loc în Groenlanda și în Polinezia Franceză.

În plus, UE a sprijinit Asociația țărilor și teritoriilor de peste mări (OCTA) acordându-i asistență tehnică în vederea organizării dialogului instituțional cu UE și a Conferinței ministeriale a OCTA, desfășurată la Bruxelles în marja Forumului TTPM-UE din februarie 2024. După cum se detaliază mai jos, deficiențele administrative și instituționale grave din cadrul OCTA au continuat să împiedice un dialog TTPM-UE mai eficace și mai fluent pe tot parcursul anului.

Asociația țărilor și teritoriilor de peste mări (OCTA)

Comisia este, de mult timp, o susținătoare fermă a Asociației țărilor și teritoriilor de peste mări (OCTA), recunoscând rolul important al acesteia în punerea în aplicare a parteneriatului UE-TTPM. Începând din 2018, Comisia a făcut trecerea de la sprijinul anterior sub formă de asistență tehnică la finanțarea costurilor de funcționare ale Secretariatului OCTA prin contracte de grant, astfel cum a solicitat asociația.

OCTA, care are sediul la Bruxelles, este constituită sub forma juridică a unei entități private (a unei organizații non-profit) în temeiul legislației belgiene. Începând din 2020, asociația se confruntă cu dificultăți administrative interne din ce în ce mai mari, care au culminat cu înghețarea contului său bancar în 2022, acesta fiind deblocat oficial abia în mai 2023. Prin urmare, Secretariatul OCTA a fost „paralizat” în mare parte în 2022 și 2023, iar condițiile pentru semnarea unor granturi noi nu au fost îndeplinite.

În 2023 și 2024, Comisia a auditat contractele de grant pentru 2020 și 2021 cu ajutorul unui auditor extern, iar constatările preliminare au fost transmise OCTA. Pentru grantul din 2022, Comisia a întocmit un amplu raport de verificare a cheltuielilor.

Comisia a continuat dialogul periodic cu OCTA și TTPM pe această temă, inclusiv în cadrul reuniunii tripartite din octombrie 2024, și a încurajat OCTA să ia măsurile necesare pentru a-și consolida sistemele de control intern și pentru a-și întări capacitatea administrativă și practicile de guvernare. În cadrul Conferinței ministeriale anuale a OCTA, care a avut loc în marja Forumului TTPM-UE din 2024, membrii au adoptat o actualizare strategică a viziunii asociației „OCTA towards a new strategic future” (OCTA către un nou viitor strategic), care se axează pe dialog politic și strategic, pe implicare din partea membrilor, pe comunicare și transparență și, în cele din urmă, pe cooperare în domenii strategice.

III. DIALOGUL INSTITUȚIONAL ÎN 2024

DOAG definește trei organe de dialog (la articolul 14):

Forumul UE-TTPM

Forumul anual este cea mai înaltă instanță politică de dialog TTPM-UE. Cea mai recentă ediție a fost planificată inițial pentru ultimul trimestru al anului 2023, dar, în cele din urmă, a fost amânată pentru februarie 2024. Aceasta a avut loc la Bruxelles, Groenlanda deținând președinția prin rotație a OCTA. Forumul s-a bucurat de o participare la nivel înalt și a dat un nou impuls parteneriatului TTPM-UE. Acesta a confirmat importanța teritoriilor pentru

agenda geostrategică a UE și a subliniat că TTPM aparțin familiei europene, și că aveam valori și ambiții comune. Discuțiile din cadrul forumului au demonstrat că strategia Global Gateway a UE este pertinentă și pentru TTPM și au reafirmat necesitatea unei OCTA puternice și eficace pentru a impulsiona parteneriatul. În plus, s-a evidențiat necesitatea de a spori vizibilitatea relațiilor TTPM-UE și s-a reafirmat angajamentul comun continuu față de implicarea semnificativă a tinerilor. În timpul Conferinței ministeriale OCTA, membrii au desemnat Aruba ca nou președinte al Asociației. Cu această ocazie, Aruba a preluat, de asemenea, președinția Comitetului executiv al OCTA.

Consultări trilaterale/reuniuni tripartite

În 2024, s-au organizat la Bruxelles trei reuniuni tripartite (în ianuarie, iunie și octombrie, toate în format hibrid) între Comisie (președinte), reprezentanții TTPM și statele membre de care aparțin acestea. Acestea au oferit o platformă de dialog politic și în materie de politici pentru schimbul de informații relevante, pentru reflecții asupra subiectelor prioritare de interes comun și monitorizarea progreselor înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a deciziei de asociere (DOAG). Reuniunea tripartită din ianuarie, care s-a axat pe agenda și organizarea Forumului TTPM-UE din 2024, a fost o oportunitate de a elabora împreună idei cu privire la conturarea rolului TTPM în cadrul strategiei Global Gateway. Printre alte aspecte discutate în cadrul reuniunilor tripartite din 2024 s-a numărat situația instituțională a OCTA, inclusiv situația actuală a proceselor de audit și de verificare a cheltuielilor aferente granturilor pentru perioada 2020-2022. Alte puncte de pe ordinea de zi au vizat stadiul de pregătire și calea de urmat în ceea ce privește punerea în aplicare a pachetului DOAG pentru cooperarea intraregională, campania de comunicare pentru toate TTPM, colaborarea cu OCT-YN și o prezentare a instrumentului TAIEX. În cele din urmă, formatul tripartit a permis participanților să pregătească și să monitorizeze Forumul Green Overseas privind finanțarea combaterii schimbărilor climatice (Bruxelles, octombrie 2024), să discute cu teritoriile despre fondul nealocat al DOAG și utilizarea potențială a acestuia și să informeze cu privire la utilizarea pachetului DOAG pentru studii și asistență tehnică.

Grupuri de lucru ad-hoc ale parteneriatului (GLP)

GLP se reunesc la cerere. În 2024 nu s-au organizat reuniuni.

IV. PERSPECTIVE

Punerea în aplicare a activităților restante în temeiul OAD anterioare (cel de al 11-lea FED) – în special programul tematic Green Overseas și programul regional RESEMBID pentru zona Caraibilor – va continua până la finalizarea acestora, care e prevăzută în 2025. În plus, se preconizează că ultimele programe teritoriale din cadrul celui de al 11-lea FED, și anume programele pentru Sint Maarten (sprijin pentru gestionarea apei și salubritate) și Curaçao (construirea unor comunități reziliente și durabile), urmează să fie puse în aplicare în 2025.

Programarea alocărilor DOAG este finalizată, cu excepția fondului nealocat, din care s-a angajat până în prezent doar suma de 1 milion EUR ca răspuns la criza care a avut loc în 2024 în Noua Caledonie (finanțare suplimentară față de sprijinul bugetar existent, care urmează să fie plătită în 2025). Discuțiile pe această temă vor continua, inclusiv în ceea ce privește asistența suplimentară a UE pentru eforturile de reconstrucție din Noua Caledonie, un program pentru toate TTPM care sprijină cultura, industriile creative și turismul durabil, precum și o serie de inițiative care corespund ambițiilor strategiei Global Gateway (eventual combinate cu alocări regionale/intraregionale). Se preconizează că punerea în aplicare în

cadrul DOAG își va intra în ritm în 2025, aducând primele rezultate în sectoarele strategice ale implicării noastre, în special în cadrul pachetelor financiare teritoriale.

Lucrările privind pregătirea acțiunilor din cadrul PIM regionale/intraregionale din regiunea Pacific, Oceanul Indian, zona Caraibilor, Oceanul Atlantic și regiunea arctică vor continua. Obiectivul este de a promova parteneriate reciproc avantajoase între țările și teritoriile de peste mări, precum și – după caz – între TTPM și țările și teritoriile învecinate, inclusiv statele ACP și cele din afara ACP, precum și regiunile ultraperiferice, pentru a consolida rolul TTPM în strategiile regionale relevante ale UE, în conformitate cu prioritățile strategiei Global Gateway. Ca exemplu concret, se va promova cooperarea cu regiunile ultraperiferice ale UE din zona Caraibilor pentru a pune în comun eforturile și finanțarea pentru conectivitatea digitală, în special în ceea ce privește cablurile submarine și aspectele legate de securitatea cibernetică.

Pe baza impulsului generat în relațiile UE-Groenlanda în 2024, eforturile de îmbunătățire continuă a parteneriatului vor continua în 2025. Accentul se va pune pe obținerea primelor rezultate concrete și pe transpunerea ambițiilor în rezultate tangibile, inclusiv prin punerea în aplicare a programului pentru creșterea verde și a foii de parcurs din cadrul memorandumului de înțelegere existent privind lanțurile valorice durabile ale materiilor prime, semnat între părți la sfârșitul anului 2023. O altă prioritate-cheie în acest sens este consolidarea în continuare a relațiilor economice dintre UE și Groenlanda, inclusiv printr-o implicare mai puternică a sectorului privat în domenii strategice cheie: mineralele, energia din surse regenerabile și sectorul digital. Biroul Comisiei Europene de la Nuuk va continua să funcționeze cu succes și va intensifica în continuare schimburile și dialogul privind prioritățile comune cu părțile interesate de la nivel local într-un context internațional în continuă evoluție.

O campanie de comunicare lansată la începutul anului 2024 va continua și în 2025 pentru a spori și mai mult gradul de sensibilizare a publicului și va crea o percepție pozitivă în rândul publicului cu privire la parteneriatul TTPM-UE. Această inițiativă va fi completată de activități de formare specifice menite să promoveze capacitățile din TTPM în vederea unei participări sporite a acestora la programele orizontale ale UE.

De asemenea, Comisia va continua discuțiile cu OCTA cu privire la acțiunile ulterioare auditurilor și verificărilor cheltuielilor aferente granturilor din 2020, 2021 și 2022. În paralel, se vor institui sisteme specifice de asistență tehnică pentru OCTA pentru a consolida capacitățile de dialog politic și în materie de politici cu UE și pentru a sprijini OCTA în gestionarea aspectelor orizontale.

Următorul Forum TTPM-UE, care va avea loc la Aruba în 2025, va oferi ocazia de a face un bilanț al punerii în aplicare a cooperării financiare în cadrul DOAG, de a discuta subiecte de interes comun, de exemplu integrarea regională, guvernanta oceanelor, programele de investiții din cadrul Global Gateway, și de a orienta parteneriatul UE-TTPM în mod strategic.